

Wandeling over de Hoge Kempen

Theo Dreesen, Opoeteren

Deze 20 km lange wandeling vertrekt vanuit Opoeteren, de kleinste deelgemeente van Maaseik, en zij voert ons over het plateau van de Hoge Kempen, doorsneden door talrijke riviertjes. We komen langs of door drie landelijke dorpen: Opoeteren, Opitter en Neerglabbeek en passeren of volgen de talrijke beekjes. De wandeling voert ons ook langs de uitgestrekte landduinen tussen Opoeteren en Opglabbeek.

Parkeerplaats is er voldoende in de buurt van de kerk, op het Kerkplein, of op de kleinere parking "het Bosbessenpleintje" dat aan de oostelijke lage voet van de kerk ligt. Laarzen zijn er voor deze wandeling niet nodig, goede wandelschoenen volstaan. Er zijn geen noemenswaardige hellingen te overwinnen. De wandeling kan met 8 km ingekort worden. Onderweg vindt men enkele drank- en eetgelegenheden, die we in de tekst zullen vermelden.

Opoeteren

Opoeteren was vroeger een dorp van landbouwers, die zich langs de oevers van de Oeter of Bosbeek gevestigd hebben. De laatgotische toren (onderkant) van de kerk dateert uit 1571, de rest van de kerk in Maasgothiek werd herbouwd in 1905. Patroonheilige is St. Dyonisius, de heilige die afgebeeld wordt met zijn afgehouden hoofd onder zijn arm geklemd. Een afbeelding vindt men op de 'makelaar' van de deur aan de noordkant. In diezelfde noordkant van de kerk bevindt zich een gedenksteen ter nagedachtenis van Jacob Panhauzen, hier geboren rond 1500, die later abt werd van de abdij van Steinfeld in Duitsland.

Opoeteren is hét wandelcentrum bij uitstek. In welke richting men ook het centrum verlaat, bereikt men vrijwel onmiddellijk een beekdal of de uitgestrekte bossen of landduinen. Er vertrekken verschillende gemarkeerde wandelingen vanaf het Kerkplein. Hier bevindt zich een groot informatiebord.

Van op het Bosbessenpleintje hebben we een mooi zicht op de imposante kerktoren en op de oude watermolen uit de 16de eeuw, de "Dorpermolen" die nog steeds maalvaardig is.

Deze molen was vroeger eigendom van de Heer de Selys, uit Maastricht, en was een banmolen. De boeren moesten dus hun graan hier laten malen en dus de beurs van hun heer op deze manier spekken.

Vanaf het Bosbessenpleintje vertrekt deze wandeling bergop, tussen de kerk en café "De Oeter" door, en we komen aan een drukkere verkeersweg die we aan de linkerkant volgen, de Neeroeterenstraat in. Na 150 meter zien we aan de linkerkant, naast een winkel met kinderartikelen, de Kabilenstraat, die we inslaan. 250 meter verder maakt deze straat een haakse bocht naar rechts en zien we voor ons in de verte een gerestaureerde boerderij met ervoor een veldkapel en enkele lindebomen. Vlak er voor gaan we links, maar de straat heet nog steeds "Kabilenstraat".

Langs rijen nieuwbouwhuizen bereiken we 500 meter verder een kruispunt. We steken recht over en volgen de nu onverharde zandweg. We verlaten nu de bebouwing. Na een bocht komen we terug op een verhard stuk weg, maar we gaan steeds rechtdoor en komen weer op een onverharde weg.

Dat zal trouwens het kenmerk van deze wandeling worden: we moeten steeds rechtdoor, tenzij het uitdrukkelijk vermeld wordt. We zijn dus ook nu aan een dergelijk recht stuk bezig en we bereiken de bosrand en komen even later in een brede laan met statige beuken, eiken en kastanjabomen. We komen aan een brede weg met een verhard fietspad, behorende tot het netwerk van fietsroutes van het Regionaal Landschap Kempen en Maasland. Steeds rechtdoor gaande, komen we in een bijna identieke laan met grote bomen. Aan het einde hiervan komen we even uit het bos, met links een akker en rechts een weiland, gaan nog steeds rechtdoor, nu via een smallere weg die iets naar links afbuigt, en bereiken 100 meter verder terug het bos. Hier gaan we naar links, dus naast het bos, met aan onze linkerkant een akker. In de verte voor ons zien we een lage gerenoveerde Kempense boerderij.

We komen op een grotere zandweg die van rechts komt en voorbij de boerderij komt er aan de rechterkant een dennenbos. Vlak daarachter slaan we het pad aan de rechterkant in. Op de hoek staat er een rustbank. We volgen deze weg over ongeveer 700 m en bereiken een schuine T-splitsing met een rustbank en gaan naar rechts.

De wandelaars die de wandeling willen inkorten, gaan hier naar links. Langs het goed "Orshof" bereiken ze de verkeersweg die ze naar links volgen tot aan de kerk van Neerglabbeek. Daar nemen ze de draad van de gewone wandeling weer op.

Aan onze linkerkant zijn er akkers en rechts zien we een bos met veel lorken. We negeren een dwarsweg en even later nog een waarbij de weg verder iets schuin naar rechts loopt. Onze weg is nu gemarkeerd door een paaltje met een omgekeerde rode driehoek. Er komt een haakse bocht naar rechts en even later een naar links, het bos in, steeds de paaltjes met de rode driehoek volgend dwars door een gemengd loofbos lopend.

Grint

Dat we hier nu vrij kunnen wandelen, heeft aan een zijden draadje gehangen. We bevinden ons hier op de heuvelrug van de Hoge Kempen, waar de Maas in de IJstijden een dik grintpakket van soms 15 meter en meer dik afzette. Nu is grint in onze betonmaatschappij een zeer begeerde grondstof en dit hele gebied Solterheide – 835 ha groot - was dan ook op een bepaald ogenblik in 1990 voorbestemd om afgegraven te worden. De gronden waren al opgekocht door de grintboeren en de ontginning was in de gemeenteraad goedgekeurd met een nipte meerderheid. Een kleine actiegroep in het dorpje Neerglabbeek, de NAN, heeft zich toen met man en macht hiertegen

verzet: handtekenacties, wandelingen, brieven, optochten, enz. In 1992 kregen ze voldoening en werd het ganse gebied gered van afgraving. Maar, niets is zeker in dit land. In 2002 werd dit arrest door de Raad van State herroepen, zonder alles nu weer op de helling kan staan.

We komen aan een splitsing en we gaan naar links en verlaten nu de rode-driehoek-paaltjes. We lopen recht door een bos en aan onze rechterkant staat even later een cirkelvormige plaat die ons waarschuwt dat we een kogelveld binnentreden. Op zaterdagavond of wanneer de rode vlag gehesen is, kan het hier gevaarlijk zijn. We negeren verder alle zijpaden en bereiken een splitsing met 3 armen, waarvan we de middelste – de kleinste – nemen, smal afdalend naar beneden.

We komen beneden aan de sportvelden van Opitter, gaan even naar links, steken een brugje over en gaan onmiddellijk naar rechts, achter het doel van het (oefen-) voetbalveld door. Aan de hoekvlag gaan we naar links, lopen schuin tussen de schietstanden en enkele gebouwen van de lokale schutterij door en komen op een verharde weg, die we naar links nemen.

Even later bereiken we de verkeersweg (de Opstraat) en steken deze schuin over, de Molenstraat in.

We volgen deze straat over ongeveer 500m, dwarsen een beek met ernaast de resten van een vroegere watermolen en even verder wijst ons een bord aan de rechterkant van de straat de de weg naar de Pollismolen. We slaan deze weg links in. We laten de parking rechts liggen en lopen tussen de gebouwen door. Hier vinden we een café en een restaurant, waar men dorst en honger kan lenigen. (Behalve op maandag en dinsdag.) Aan de linkerkant zien we de gerestaureerde en volledig intacte molen.

De Pollismolen

Deze gerestaureerde molen op de Itterbeek werd reeds in 1296 vernoemd. Ze heette toen nog de 'Wayenberchmolen'. In de 16 eeuw heette ze de 'Schelenmolen' en in 1633 werd dit 'Bij Pollen', waar de huidige naam 'Pollismolen' werd afgeleid. De stad Bree is eigenaar van de gebouwen: restaurant, café, molen en hotel. In 1980 werd het molenrad en –huis gerestaureerd. Er is hier ook een klein bosmuseum, een pijpenmuseum en een biotuin.

We volgen nu een groot stuk van het natuurleerpad voor kinderen, dat hier aangelegd werd en stappen op het knuppelpad. We steken de Eetseveldebeek over en gaan onmiddellijk naar links, de beek stroomopwaarts volgend. We volgen nu een wandeling, gemarkeerd door paaltjes met een liggende blauwe ruit. Langs een draadafsluiting aan onze linker zijde en een lorkenbos aan de rechterzijde, komen we aan de toegangspoort van de eigendom "De kleine Bever". Hier staat een picknicktafel met rustbank. We gaan hier naar rechts en verlaten het dal van de beek.

Boven op de helling komen we op een T-splitsing en gaan naar links, waarbij we de leerwandeling verlaten.

Onze wandeling loopt nu dwars door een akkerlandschap en in de verte zien we enkele grote (voor Kempense begrippen althans) boerderijen liggen. We komen op een verharde weg die we naar links volgen. We passeren even later het "Copshof" en het "Kieskeshof", waar we links afslaan, de 'Nijsenbergstraat' in. We dalen af naar de vallei van de Wijshagerbeek, een smal riviertje dat we ven later oversteken. Vanaf nu heet ons pad de "Roesstraat" en aan onze rechterzijde bevindt zich een wandelbos, "de Galgenberg". De blauwe borden naast de weg wijzen er op dat we ons op het fietspadennetwerk van het Regionale landschap "Maas en Kempen" bevinden. Aan onze linkerzijde zien we veel bosbessenstruiken, een algemene onderbegroeiing van de bossen van de Hoge Kempen.

Boven op de helling komen we weer in het open veld en we blijven steeds de verharde weg volgen. In een bocht naar links is er ook een verharde weg naar rechts, die we prompt negeren. We komen uiteindelijk op een T-splitsing aan de rand van een bos. Voor de dorstigen is er 100 meter naar links een cafeetje, maar onze wandeling gaat hier naar rechts. Na 150 m gaan we naar links en dalen af naar het dal van de Itterbeek die we even later oversteken bij een vijver met vakantiewoning. We blijven deze weg nu voor 1,3 km volgen. Voor ons ligt het kleine dorp Neerglabbeek. We komen op een drukkere verkeersweg en gaan naar rechts.

De wandelaars die de kortere weg genomen hebben komen hier terug op de hoofdwandeling.

We passeren een café ("Het Smisje") aan onze linkerkant (gesloten op woensdag) en zien rechts het (oorspronkelijk) Romaanse kerkje van Neerglabbeek.

Neerglabbeek

Het kleine dorp Neerglabbeek behoorde vroeger samen met Opglabbeek tot het graafschap Loon. Ze ontleen beide hun naam aan de 'Glatbeek', die nu 'Bosbeek' heet en eerst door

Opglabbeek stroomt vooraleer ze in Opoeteren de naam 'Oeter' krijgt. Het oudste deel van de

lage St.-Hubertuskerk is de toren uit 1183, die toen een verdedigingstoren was van de ernaast liggende Laathof van de Graven van Loon 'Het Kerke'.

In 1219 oorkondt Arnold III graaf van Loon dat zijn broeder ziek zijnde en zijn einde voelde naderen, aan de kerk van O.L.V. en van de H. Jan Baptista te Averbode, het patronaat van de kerken der "bovenste en onderste villa" die Glabbeek heet, met de tienden en alle aanhorigheden geschonken had. Dit werd bekrachtigd door Engelbrecht, aartsbisschop van Keulen in 1224.

De hoeve zelf is afgebroken en er resten alleen nog (nieuwe)stallingen. Het oude Romaanse kerkje ontstond toen de toren in de XIV eeuw verbonden werd met het ernaast liggende kapelletje, dat ook tot de hoeve behoorde. In 1939 werd de neogotische kerk er aan gebouwd. In 1960 werd er een kinderkapel tegen de kerk aangebouwd.

Neerglabbeek telt ongeveer 830 inwoners en was een zelfstandige gemeente tot 1970, toen het door Gruitrode werd opgeslorpt. In 1977 kwam de fusie met Meeuwen.

10 meter voorbij het pad dat naar de kerk loopt, is er links een wegje met het bordje "Elckerlyc". We steken de straat over via het zebrapad en slaan dit voetpad in. 50 m verder op de T-splitsing gaan we naar rechts en komen 70 m verder weer aan de drukke verkeersweg, die we naar links volgen voor 100 meter. We steken de verkeersweg voorzichtig over en gaan de Zandstraat in. Aan onze linkerkant staat even later een geknotte eik met een kruisbeeld en we gaan hier rechtdoor. Na 200 m bereiken de bosrand en blijven steeds dezelfde richting volgen. We krijgen nu afwisselend akkers en bosjes, passeren een picknickplaats aan de linkerkant van de weg en komen even later in een dennenbos met langs de wegrand een rij loofbomen, daar aangeplant als brandscherm. We gaan steeds in dezelfde richting rechtdoor. Aan de rechterkant van de weg maakt het dennenbos plaats voor een jong loofbos. Waar dit eindigt en een groter en dichter loofbos in de plaats komt moeten we even opletten. Net voor een bocht naar links, is er een dwarsweg, waar links een paaltje staat als markering van een bosperceel met het nummer C4. Hier gaan we naar links en komen 200 m verder op een brede zandweg met ernaast een verhard fietspad. Indien we de afslag gemist zouden hebben, is er geen man overboord. We zouden op hetzelfde fietspad uitgekomen zijn, zij het een stuk verder. We gaan naar links.

We passeren een driehoekige boskapel, met rustbanken. De kapel is aan de achterzijde open en er staan banken in, zodat men bij slecht weer hier een droge rustplaats vindt.

De Boskapel aan de Geuzenbaan

*De brede rechte zandweg waar we ons op bevinden heet sinds onheuglijke tijden de 'Giësbaan' of Geuzenbaan. Omstreeks 1568 zou Willem van Oranje hier met zijn leger voorbijgetrokken zijn. Hij zou op deze manier Gruitrode hebben willen vermijden omdat zich daar een kasteel bevond dat behoorde aan de Duitse Orde. De oorsprong van de benaming 'geus' ligt bij een uitspraak van graaf Karel van Berlaymont ('Ce ne sont que des gueux': het zijn slechts bedelaars), die landvoogdes Margaretha van Parma gerust wilde stellen toen de in het Eedverbond der Edelen verenigde aristocratie haar op 5 april 1566 een smeekschrift aanbod, gericht tegen Filips II en de inquisitie. Zij namen daarop zelf het scheldwoord over en veranderden het daarmee van een negatieve in een positieve benaming. Nog altijd wordt de term geuzennaam op die manier gebruikt. Met de term **geuzen** werden aanvankelijk de Nederlandse tegenstanders van de Spaanse koning Filips II aangeduid. Later verwees de term specifiek naar*

de partizanen die te land (de zogeheten "bosgeuzen" of "wilde geuzen") dan wel te water ("watergeuzen") de Spanjaarden bestreden.

De boskapel werd in het midden van vorige eeuw hier opgericht door de jagers- en wandelvereniging. Het oorspronkelijke kappelletje bevindt zich nog vlak bij de wegrand en werd hier uit dankbaarheid opgericht in 1891 door een man die in de toen eindeloze bossen verdwaald was en op deze plaats iets herkende waardoor hij zijn weg terug vond.

Eenmaal per jaar wordt hier door de St.-Hubertusvereniging nog een mis opgedragen.

Als we kapel voorbij zijn, komt er eerst aan onze rechterkant een onbeduidende brandweg, die we negeren. De tweede bredere zandweg rechts slaan we in. Na 600 m komt er een bocht naar links en dan naar rechts en er is ook een pad naar links en rechts. Hier staat een

informatiebord van het natuurreserveaat 'De Oudsberg' dat hier begint. Wij blijven hier de hoofdweg volgen na de bocht, en slaan dus niet links of rechts af. De hoofdweg is gemarkeerd door paaltjes met daarop een gele zeshoek, een oranje cirkel en een blauwe ruit. Voor het eerstvolgende deel zullen zij ons pad aanduiden.

Natuurreserveaat "De Oudsberg"

Aan onze rechterzijde zien we de hoge landduinen van het natuurgebied van de Oudsberg. 15000 jaar geleden, bij het einde van de laatste ijstijd vonden op het Kempisch Plateau enorme zandverstuivingen plaats. Er vormden zich zandheuvels en vennen. Als het klimaat opwarmde, ontwikkelde zich hierop een begroeiing van eiken- en berkenbossen. Toen 5000 jaar geleden de rondtrekkende mens zich vestigde, begon hij met primitieve landbouw en veeteelt, waarbij op grote schaal bossen gerooid werden. De bodem raakte snel uitgeput, waardoor er op deze voedselarme gronden uitgestrekte heidelandschappen kwamen tussen de dorpen. Toen 600 jaar geleden door bevolkingsaan groei een te grote druk kwam op de heivelden door overbegrazing van schapen, kwamen er terug zandvlakten vrij. De wind heeft toen het losse materiaal tot grote duinen bijengewaaid. Een groot deel werd later onder impuls van Marie-Theresia terug herbebost, maar een belangrijk deel bleef onbegroeid. Resultaat is de het huidige natuurgebied. De Vlaamse Gemeenschap is eigenaar van het voornaamste gedeelte. Wie dwars door de landduinen wil wandelen, kan dit nog steeds doen met behulp van Voetspoor 138, verschenen in de 36ste jaargang van 'De Natuurgids'.

Ons pad loopt over de lagere zandheuvels steeds rechtdoor over zo'n 1500 meter. Als we voor ons een tweetal zomerhuisjes zien, gaan we vlak ervoor naar links en komen 250 m verder op een schuine T-splitsing. Hier gaan we naar rechts. In feite is het gewoon het eerste duidelijk pad naar rechts. We negeren weer alle kleine zijwegen en blijven ons hoofdpad volgen. We passeren een kappelletje tegen een boom en we verlaten het zandgebied. Rechts komen er akkers en links een afsluiting met daarachter enkele zomerverblijven met vijvers. Dit zijn de bronnen van de 'Busselzijk' een klein maar zuiver bijriviertje van de Oeter.

Waar dit pad eindigt komen we aan een kruispunt van wegen, tevens knooppunt 37 van het fietsnetwerk. We gaan hier naar links in de richting van knooppunt 35. Na 150 m komt ligt er rechts een chalet met de naam 'De Rietvogel'. Hier gaan we naar rechts. We komen via een verharde weg bij een boerderij. Op de T-splitsing gaan we naar links de "Ridderpadstraat" in. We volgen deze straat in een grote bocht langs een vijver en enkele huizen en zien weldra in de verte de torenspits van Opoeteren. Aan onze rechterkant zien we het diepe en brede dal van de Oeter. We passeren het kerkhof en bereiken even later weer het centrum van het dorp en dus ook het einde van onze wandeling

Theo Dreesen

